

PC-4336/MH

A-2051

MUSIC INSTRUMENTAL (THEORY)-A

(Semester-II)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 38

Note : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 7 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

- I. Discuss the historical development of music during Ramayan period.
- II. Define Raag. Explain its features.
- III. Write down brief note on Saptak and Thaata.
- IV. Write down a brief life-sketch and contribution of Pt. Ravi Shankar towards Indian Music.

SECTION—B

- V. Explain the importance of instrumental music in Gurmat Sangeet.
- VI. Write short note on Flute and Violin.
- VII. Write in notation a slow gat in any raag prescribed in your course with full description of raag.
- VIII. Write Ekgun and Dugun of Sooltaal and Jhaptal.

SECTION—C

(Compulsory Question)

- IX. Write brief answer :
 - 1. Write single of Teental.
 - 2. Write brief introduction of Rag Bhupali.
 - 3. Write Aroh-Avroh and Pakad of Bhimplasi Rag.
 - 4. How many matras are there in Chautaal?
 - 5. How many strings are used in Sitar?
 - 6. Name two Janya Rag.
 - 7. Name two Tanti Saaz used in Gurbani Keertan.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. ਰਾਮਾਇਣ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਵੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਤਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- II. ਰਾਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- III. ਸਪਤਕ ਅਤੇ ਥਾਟ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- IV. ਪੰ. ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚਯ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- VI. ਬੰਸਰੀ ਅਤੇ ਵਾਇਲਨ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

VII. ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਵਿਲੰਬਤ ਗਤ ਰਾਗ ਦੇ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵਰਣ ਸਮੇਤ ਲਿਖੋ।

VIII. ਸੂਲਤਾਲ ਅਤੇ ਝਪਤਾਲ ਦੀ ਇਕਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

IX. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਤਿੰਨਤਾਲ ਦੀ ਇਕਗੁਣ ਲਿਖੋ।
2. ਰਾਗ ਭੁਪਾਲੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚਯ ਲਿਖੋ।
3. ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦਾ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਅਤੇ ਪਕੜ ਲਿਖੋ।
4. ਚਾਰਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
5. ਸਿਤਾਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
6. ਦੋ ਜਨਿਆ (ਜਨਯ) ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
7. ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤੰਤੀ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।